

न्यायसहायक वैज्ञानिक प्रयोगशाळेच्या संगणक गुन्हे (cyber crime) विभागातील थकीत प्रकरणांचा जलदगतीने निपटारा करण्यासाठी Semi-automated processing प्रकल्प राबविण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
गृह विभाग
शासन निर्णय क्रमांक एफएसएल-०४२३/प्र.क्र.४४१ (भाग-१)/पोल-४,
मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२,
दिनांक :- १६ मार्च, २०२४

संदर्भ :- महासंचालक (न्यायिक व तांत्रिक), महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांचे पत्र क्र. महासंचालक/ ५३३-३४/२०२३ दि.११.१०.२०२३.

प्रस्तावना :-

न्यायसहायक वैज्ञानिक प्रयोगशाळेमधील संगणक गुन्हे विभागात आर्थिक गुन्हे, सायबर गुन्हे, दहशत विरोधी पथकाने दाखल केलेले गुन्हे, फसवणुकीचे गुन्हे, खोटे दस्तऐवज बनविणे, अशिल्ल छायाचित्रण, बँकेचे घोटाळे, ATM Card संबंधित गुन्हे, बॉम्ब ब्लास्ट प्रकरणे, नक्षलविरोधी गुन्हे, CCTV Footage इत्यादी प्रकारचे मुद्देमाल जमा करून त्यावर विश्लेषण केले जाते. अशा प्रकारच्या सायबर गुन्हेयांतील मुद्देमालाचे विश्लेषण करण्यासाठी खूप वेळ लागतो आणि प्रलंबित प्रकरणांची संख्या जास्त आहे.

सायबर गुन्हेयांच्या विश्लेषण पद्धतीनुसार या सर्व मुद्देमालांची दृश्यम प्रत (Imaging) करणे आवश्यक असते. Semi-automated processing या प्रक्रीयमध्ये high end Forensic workstations, Data Acquisition Tools, Data processing Servers आणि Data analysis Tools यांचे integration करून, मुद्देमाल विश्लेषणाची प्रक्रिया गतीमान करता येऊ शकते.

यानुषंगाने न्यायसहायक वैज्ञानिक प्रयोगशाळा संचालनालय व अधिनस्थ प्रयोगशाळामधील संगणक गुन्हे (cyber crime) विभागामध्ये Semi-automated process राबवून, प्रलंबित प्रकरणे तीन वर्षात विश्लेषित करून प्रतीवेदित करणेसाठी, एकूण रुपये ७५,८९,५२,४००/- (अक्षरी रुपये पंच्याहत्तर कोटी एकोणनव्वद लक्ष बावन्न हजार चारशे मात्र) इतक्या खर्चास मा. अपर मुख्य सचिव (गृह) यांच्या अध्यक्षतेखालील उच्चस्तरीय शक्ती प्रदत्त समितीच्या दि.१५.०३.२०२४ रोजीच्या बैठकीत मान्यता देण्यात आली. वरील प्रस्तावास मा. मंत्रिमंडळाच्या दि.१६.०३.२०२४ रोजीच्या बैठकीत मान्यता प्राप्त झाली आहे.

शासन निर्णय :-

१. न्यायसहायक वैज्ञानिक प्रयोगशाळा संचालनालयाच्या संगणक गुन्हे (cyber crime) विभागातील सर्व प्रयोगशाळांमधील थकीत प्रकरणांचा निपटारा करण्यासाठी आगामी तीन वर्षात

Semi-Automated Processing प्रकल्प राबविण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

२. वरील प्रकल्पास एकूण रुपये ७५,८९,५२,४००/- (अक्षरी रुपये पंच्याहत्तर कोटी एकोणनव्वद लक्ष बावन्न हजार चारशे मात्र) इतक्या खर्चास शासन मान्यता देण्यात येत आहे.
३. वित्त विभाग, शासन परिपत्रक दि. १४.०२.२०२४ नुसार सन २०२३-२४ या आर्थिक वर्षात प्रशासकीय मान्यता / खरेदी प्रक्रीया राबविण्यास घातलेल्या निर्बंधातून या प्रकल्पास सूट देण्यात येत आहे.
४. या प्रकरणी लागणाऱ्या साधनसामग्री व उपकरणांचा खरेदी खर्च "मागणी क्र.बी-१.२०५५ पोलीस (००) ११६ न्यायसहायक विज्ञान (००) (०१) न्यायसहायक वैज्ञानिक प्रयोगशाळा (कार्यक्रम) (२०५५०५२४) ५२-यंत्रसामुग्री व साधनसामुग्री सन २०२४-२५ च्या मंजूर अनुदानातून भागविण्यात यावा.
५. सदर शासन निर्णय मा. अपर मुख्य सचिव (गृह) यांच्या अध्यक्षतेखालील उच्चस्तरीय शक्ती प्रदत्त समितीच्या दि.१५.०३.२०२४ रोजीच्या बैठकीत घेतलेल्या निर्णयानुसार व अटी-शर्तीस अनुसरून व मा. मंत्रीमंडळाच्या दि.१६.०३.२०२४ रोजी झालेल्या बैठकीतील मान्यतेस अनुसरून निर्गमित करण्यात येत आहे.
६. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करून देण्यात आला असून त्याचा संकेतांक क्रमांक २०२४०३१६१६११५८०८२९ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(सुधाकर यादव)
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा. राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव
२. मा. सभापती, महाराष्ट्र विधापरिषद यांचे सचिव
३. मा. अध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा यांचे सचिव
४. मा. मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई
५. मा. उप मुख्यमंत्री यांचे सचिव
६. मा. विरोधी पक्षनेता, विधान परिषद/विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
७. सर्व सन्माननीय संसद, विधानसभा, विधानपरिषद सदस्य यांचे खाजगी सचिव
८. मा.मंत्री (गृह) यांचे खाजगी सचिव,मंत्रालय, मुंबई
९. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई

१०. अपर मुख्य सचिव (गृह), गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई
११. अपर मुख्य सचिव (सेवा), सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१२. अपर मुख्य सचिव (वित्त), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१३. महासंचालक (न्यायिक व तांत्रिक), महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
१४. प्रधान सचिव (विशेष), गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१५. संचालक, न्यायसहायक वैज्ञानिक प्रयोगशाळा संचालनालय, मुंबई
१६. उपसंचालक, संगणक गुन्हे, ध्वनी व ध्वनीफित विश्लेषण, न्यायसहायक वैज्ञानिक प्रयोगशाळा संचालनालय, मुंबई
१७. उपसंचालक, प्रादेशिक न्यायसहायक वैज्ञानिक प्रयोगशाळा, पुणे/नागपूर/ नाशिक/छत्रपती संभाजी नगर/नांदेड/अमरावती/कोल्हापूर.
१८. लघु न्यायसहायक वैज्ञानिक प्रयोगशाळा, चंद्रपूर/धुळे/ठाणे/रत्नागिरी/सोलापूर
१९. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई
२०. निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई
२१. संचालक, लेखा व कोषागारे, मुंबई
२२. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
२४. निवडनस्ती (पोल-४), गृह विभाग